

რედაქცია

ბელის-მოწერა... რედაქციაში... ვაჭარე...

დროება

ბაგოლის უმჯელ-დღე ორშაბათს გარდა

შანი ბანახალმობისა

დროებას... რედაქციაში... ვაჭარე...

ცალკე რედაქციაში დასრული შედგენილი.

ხუთის თვის ხელის-მოწერა.

პირველის აგვისტოდამ ამ 1882 წლის დამლევაძინ

„დროება“

ღირს გაგზავნით 4 (ოთხი) მანეთი

ხელის-მოწერა მიიღება: ტფილისში — გალავანის პრესბუქტზე, თ. ივ. კ.

მეთაისში — ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში.

ქალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлиς, редакция „Дროება“.

ტელეგრაფი

(საქართველოს ტელეგრაფის სააგენტოსი)

პარტი, 27 ივლისს. დიუკლერკმა...

სამინისტროს ამ გვარად შესდგა:

ღირს რედაქციაში გზის მატარებელი მხალად ამ შემთხვევაში ამუშაოს, რადგან გზა კარგად გასინჯულია.

ლონდონი, 27 ივლისს. ინგლისის ჯარმა იშმაილია დაიპყრო.

ჩვენგან ბავშვთა უხუცაობა

ჩვენ მივიღეთ შემდეგი წერილი და საჩხერიდამ:

„დროების“ მკითხველები წაიკითხავენ, თუ საჩხერეში როგორი უწყობა სუფევს დახმის გამცემი კაცი კი არა ჰყავს; რასაკვირველია, წაკითხული ექნებათ საჩხერელი კორრესპონდენტების აქაური პოლიციის პრისტავის ზოგიერთ შეუფერებელ მოქმედებაზე.

„თქვენ როგორა ფიქრობთ, რა ზედმოქმედება უნდა ჰქონოდა ამ კორრესპონდენტებს? რასაკვირველია, ის, რომ უწყობების მაგიერ წესიერება დაედგინა იმას, ვისაც შეეხებოდა და თუ აქამომდე ცუდად იქცეოდა, დღეს უნდა გაეწირობინა.

„მაგრამ ბ. პოლიციის პრისტავმა, გაბრაზებულმა კორრესპონდენტზე, აი როგორ დაიწყო წესიერების დადგენა უწყობა ბავშვში:

„მუშინ 21 ივლისს, საღამოს მივიღა მასთან ერთი აქაური მცხოვრე-

შემოპარებულად ჯაღო-ქართ გვიბერავს და ძირს გინახშირებს? იმას ჩვეულებრივი წვიმა ვეღარას უშველის.. მისთვის საჭიროა ის წვიმები, ნუგზარ შისთვის დროს რომ ყოფილან სისხლის წვიმები, და მაშინ იქ, სადაც ნაცარია, ია-ვარდები ამოცნდებიან!..

მანამდე კი უნდა ვიტანჯოთ, უნდა ვითმინოთ არეულ-დარეულობა, უკუღმართობა და უთავბოლობა ძმა ძმას აღარ ინდობს, შვილი მამას სდევნის, მამა შვილს და გატანა აღარავისა!

მანა აღრე ასე იყო?

„პოლიცია“ მგვეყნა იძინის. თვით ყოველად-უხამდედლოცმა მიტროპოლიტმა იოანეშვიც გამოთხოვების დროს პირ-და-პირ უთხრა სამღვდლოებს,

ბი, რომელსაც ის პრისტავი, სთელი-და მის შესახებ კორრესპონდენტების ავტორად, და მიართვა თხოვნა მახედ, რომ მიეღო კანონიერი ზომა აქაური სალდათების (სახერის კამან-ლა) წინააღმდეგ, რომელიც ბევრს უწყობებს ჩადიან და რომლებმაც შეუცაცხოვა მიყენეს თვითონ მ.ს.ბ. პრისტავმა მთხოველის დასაკაყოფილებლად მოუწოდა ჯერ უნტერ-აფიცურს და ცოტა ხნის შემდეგ შემოცვივდნენ თერთმეტი, თუ თორმეტი თოფანი სალდათები, სტაცეს ხელი საწყალ ვითომ—კორრესპონდენტს და დაუწყეს ცემა, მაგრამ ცემა შეუბრალებელი, მხეცური, ზოგმა თოფის კუნდავებით და ზოგმა მუშტებით. ახლა იქიდან ამოდენმა სალდათებმა ამ ნაირეე ცემის და წვერის გლეჯით და პრისტავის შემწეობით წამოათრიეს; მალლა ეტაჟიდან ძირს; სანამ ძირს ჩამოიყვანდნენ. იმოდენი სცემეს, რომ უგრძობლად განადგურეს; ტანისამოსი სულ შტიკებით შემოაგლიჯეს.

„მთელი ბავშარი შეიძრა ამ საძაგელი სანახავით. მაგრამ რა უნდა ექმნათ, მხოლოდ შორიდგან ევეღრებოდნენ ბ. პრისტავს, არ ენებებია ამ ნაირად კაცის წამება; მაგრამ ამან კი ყურით არავის ათხოვა, სანამდი თავის ხელით არ ჩაუძახა ის საპყრობილეში, სადაც შეუბრალებლად განაგრძებდნენ სალდათები დატყვევებულის ცემას.

„მადლობა ღმერთს, რომ ახლო იყო და აღრე შეიტყო ეს გარემოება ადგილობრივმა მოპრიებელ მსაჯულმა, რომელიც მაშინვე მივიდა, შეადგინა განაჩენი (პროტოკოლი) და განათავისუფლა ცოცხალ-მკვდარი ტყვე,

რომ დღეს სულიერი მამები ისეთები ვეღარ არიან, აღრე რომ იყვნენ საქართველოშიო. სწავლა არის საჭირო, რომ ახლანდელი მღვდლები ცოტათი მაინც დამსგავსდნენ იმ მღვდლებს, რომელიც თხუთმეტი საუკუნის განმავლობაში აღიდებდნენ საქართველოს.

მა ქვეშარტი ბრძანებაა, მაგრამ ეს მხოლოდ მაშინ შეიძლება, როდესაც ისე გაზდიან მღვდლებს დღესაც, როგორც აღრე ზრდიდნენ ჩვენში და იმავე გზას დაადგებიან, რა გზაზედაც მდგარან, თორემ ნაძალადევი ალილუიას რა მადლი აქვს!?

თუ კი სასულიერო წოდება დღეს ასე დაზარალებულია, რაღა თქმა უნდა, რომ ერის კაცები წრეს გადასული იქნებიან... და მართლაც, როდის

როგორც უსამართლოდ დატუსაღებული.

„საკვირველია და სამწუხაროც, რომ, როდესაც ბ. მსაჯულმა ჰკითხა ბ. პრისტავს მიზეზი დატუსაღებისა და ამისთანა მხეცური მოქმედებისა, მან უპასუხა:

„მე არ ვიცი და არც დამიტუსაღებია, ყველაფერი სალდათების ბრალიაო“!

და სალდათებმა კი მიიძახეს:

„ჩვენ თქვენი ბრძანება აღვასრულებთ“!

გ—ლი.

მა წერილი ისეთის საჩხერეში პირისაგან მივიღეთ, რომ არ შეიძლება აქ მოხსენებულში მცირედიც არის ეჭვი შემოვიტანოთ, და ამას გარდა სხვებმაც შეგვატყობინეს ეს ამბავი ისე, როგორც ზემოდ არის მოყვანილი.

პირველი მაგალითი არ არის, რომ ადგილობრივი ჟურნალ-გაზეთების კორრესპონდენტებს სდევნიან და სადაც კი ახერხებენ, მტრობას უწყვენ ის ბნელეთის გმირნი, რომელიც კორრესპონდენტებისაგან გამაშკარებულან.

მაგრამ ამ დღესასა და მტრობას არსად და არასოდეს არ მიუწევია იმ ხარისხამდინ, რა ხარისხამდინაც მიუღწევია დაბა საჩხერეში.

ჩვენ ეთხოვლობთ, რომ ამ საქმის თაობაზედ უეჭველად გამოძიება, სასტიკი გამოძიება იყოს დანიშნული. და თუ დამტკიცდა, თუ მოწმეების საშუალობით აღმოჩნდა, რომ მართლა ბ-ნს საჩხერის პრისტავს ამისთანა მოქმედება ჩაუდენია, რომ იმის ბრძანებით სალდათებს და მერე თვითონაც ასეთი შეურაცხყოფა მიუყენებიათ კორ-

გავიხილა ამდენი ცარცვა, პარვა, კაცის-კვლა და სხ., რაც დღეს ჩვენშია?

როგორ უნდა მივიღოს ამას ბოლო? ამაზედ ყველანი ჰფიქრობენ და ვერა მოუგონიათ-რა.

ტუზმა—საკავეცმა კვასის ხდა დაიწყო და შემწეობას თხოვლობს: „მე მომეცეს ფულები და თანაც აღკრძალული იქნეს ადგილობრივი ღვინის სმაო, რადგანაც, უეჭველია, კვასი ხალხს ბუნებას გამოუყელის და უფრო გრილ გზაზედ დააყენებსო. ძიარა-შვილი მხოლოდ ტანისამოსის გამოცვლას თხოვლობს, ხალხის მოსარჯულებლად, და ჩაიარა-შვილი კი სულ მოსპობაზედა დგას!.. რიგი რას ჰფიქრობს და რიგი რას! შევლანი

რესპონდენტისათვის, დამნაშავე სასტიკად უნდა იქმნეს დასჯილი.

მაგრამ სასამართლოს წესით გამოძიების მოხდენამდინ, ჩვენ სრული იმედი გვაქვს, რომ თვითონ ბ-ნი მუთაისის ლუბერნატორი მიაქცევს ამ შემთხვევას ყურადღებასა და ახლავე, დაუყოვნებლივ გადააყენებს თანამდებობიდან ამ გვარად, მუშტი-კრივით და ურიგოდ მოამქმედ ბ-ნ პრისტაესა.

ძალიან კარგი მაგალითია სწორედ ეს მაგალითი ყველა იმ პირთათვის, რომელზედაც კორრესპონდენტები რისამე თქმას გაბედვენ გაზეთში! სა-მაგალითო საქმეა განსაკუთრებით ადმინისტრაციის წარმომადგენელი პირის მხრით! ახლად-მოსულმა ჩვენმა მთავარ-მმართველმა, თავ. ღონდუკოვიძემ, როდესაც აქაური რედაქტორები მიიხზო სასახლეში პირველი სიტყვა ეს უთხრა: „დრო გამოშვებით ლიტერატურას დიდი სარგებლის მოტანა შეუძლიან მთავრობისათვის მით, რომ ის გამოაშკარავებს ყოველგვარ ბოროტ-მოქმედებას.“ ეს მთავარ-მმართველმა სიტყვა; მაგრამ თუ გაზეთმა მართლა გაბედა ისეთი კორრესპონდენტის დაბეჭდვა, რომელშიაც ვისიმე ბოროტ-მოქმედება არის გამჟღავნებული, ვაი დამწერის ბრალი ადვილია იმის ვასამართლება: დაიჭირონ ან სხვას დააქვინონ და სცემონ, სანამ გულს მოიჯერებენ.

მათგორებთ: ამ საქმის თაობაზედ სასტიკი გამოძიება უნდა იყოს დანიშნული და მანამ კი, გამოძიების წესიერად წასაყვანად, საჭიროა, რომ ბ-ნმა მუთაისის ლუბერნატორმა გადააყენოს თანამდებობიდან ბ-ნი საჩხერის მოკრივე პრისტაევი...

ლეიური

ჩვენ შევიტყუეთ, რომ სანამ ხალი ეგზარხოსი ჩამოვიდოდეს, დროებით იმის თანამდებობის აღმასრულებელად დაუნიშნაეთ მლ. დიკავკაზის ებსკოპოსი ყუელად-სამღვდლო იოსები,

ცდილობენ და მაინც არა გამოდისრა!

აი ახლაც ეს-არის ჩვენს კარზედ ჩატარეს ბორკილების ჩხრიალით ავაზაკები, პოლკოვნიკ ირტელს რომ დაესხნენ, ისინი; სამს მათგან დღეს თუ ხვალ ჩამოაღრჩობენ... რა ამპარტავენები ყოფილან! მილაცამ ფული აჩუქა და ერთმა მათგანმა თავში ახალა მჩუქებელ:

— აი ოხრად დაგრჩეს ეგ ფულე-ბიო! სულ შენით მემართება დღეს, რაც მემართებაო. შენ არ იყავ, რომ სასწავლებლიდან გამომაგდე ცუდი გამოთქმისა და ლათინურის უცოდნელობისათვის? დ-მისზე გზა, გამაუბედურე, ამ დღემდი მომიყვანე და ეხ-

რომელსაც ამ დღეებში მოელიან მა-ლაქში.

ამ სიცხეებისა და უწვიმობის წყალობით, ძალაქის ახლო-მანლო ადგილებში გველი გაჩენილა. მკრი შემთხვევა გვიამბეს: ერთი წინანაურში უკბენია ერთის მებლისათვის, რომელიც მეორე თუ მესამე დღეს მომკვდარა; მეორეც ერთი მთა-წმიდელი კაცი დაუშხამავს, რომელიც საფად-მყოფოში წაუყვანიათ და გადარჩა თუ ისიც მოკვდა, არ ვიცით.

თუ ქალაქში გამოჩნდა, სოფლებში, რასაკვირველია, უფრო ხშირი იქნება ამ ზაფხულში გველი და ამიტომ ვურჩევთ ყველას, ვოგირდი დასწვან ხოლმე სახლების ახლო-მანლო და ეზოებში; ვოგირდის ეშინიან გველს და ამ ადგილს, საცა იმის სუნია, ახლოს არ ეკარება.

თუ უბედურება მოხდა და უკბენია ვისმე შხამი-ნმა გველმა, მოსარჩენად ერთი საშუალებაა: ნაკბენი ადგილი ან უნდა ამოსწვას კაცმა ცეცხლით ან ჯოჯოხეთის ქვით და ან მაგრად უნდა ამოსწოვოს პირით; თუ პირში რამ იარა არა აქვს კაცს და შხამის სისხლში გარეგნის შიში არა აქვს, კიდევ რომ ჩაყლაპოს შხამი, არა უშავსრა, უკეთესია, რასაკვირველია, რომ ნაკბენ ადგილის ორჯერ-სამჯერ გამოწოვის შემდეგ, გამოაფურთხოს.

აი ის წერილი მწერგეთის დამუტატებისა, რომელიც დღევანდელს მწერგეთის კორრესპონდენციაში არის მოხსენებული:

„იმ კორრესპონდენციის თაობაზედ, რომელიც „დროების“ № 149-ში იყო დაბეჭდილი, მთელი ქალაქი მწერგეთ-ს, ჩვენის პირით, დიდს უკმაყოფილებას აცხადებს ავტორზე, რადგან ეს ავტორი ჩვენი ქალაქის ვაჭრის სახელს იწოდებს და აშკარა სიტყუეს ამბობს, ეთომც ქ. მწერგეთი და მახრა სურვილს აცხადებენ, რომ, ახლანდელ ადმინისტრაციის პირობის გარდა, გადაყვანილ იქმნენ აქედამ აგრეთვე ჩვენი მომრიგებელი მოსამართლე და იმის მოხელეები. ჩვენ უარს არა ვყოფთ იმ ფაქტს, რომ

ლა კიდევ დამცინია!... ღმერთმა გკითხოსო!

მეორემ კიდევ უარესი ქნა:

— შენის უსამართლობით ვარ და-ჩაგრულიო: რაც მქონდა წამართვი, გამაუბედურე და ხელის ძალად მიმიყვანე განძრახ ამ დღემდო და ახლასიერს გინდა უყუროვო? რა გენაღვლებათ! „სხვათა ჭირი თქვენთვის ღხინო...“ მაგრამ ერთი დრო ვის შერჩენია, ერთხელ, თქვენ კურდღელსაც ნახვენო.

სულ ამისთანა სხვილ-სხვილები იძახეს შეუპოვრად... მაგრამ ან კი ვიღას მოერიდებოდნენ? ს-ღ-ჩ-ო-ბ-ე-ლ-ა-ზედ მიდიოდნ და არა ბალში, სიკე-

ადგილობრივი მცხოვრებნი ნამდვილად ცდილობენ გამოცვლილი იქმნენ ახლანდელი ჩვენი ადმინისტრაციის შემადგენელი პირნი, რაიც ცხადად სჩანს იმ უანგარიშო საჩივრებდამ, რომელიც ხალხმა მის ბრწყინვალეებას მთავარ-მმართველს მიართვა; მაგრამ ამასთანავე ვაცხადებთ, რომ ჩვენი ქალაქი და მახრა არა თუ კმაყოფილია თავის მომრიგებელ მოსამართლისა და იმის ჩინოვნიკების, არამედ უარეს უბედურებად(?) ჩათვლიდით ჩვენთვის, ახლანდელ მომრიგებელ მოსამართლეს რომ, რაიმე მიზეზის გამო. უარი ეთქვა ჩვენში სამსახური-სა და სხვაგან სადმე გადასულიყო, რადგანაც იმან იშვიათის ენერგიითა და თავის საქმისა და ხალხის ხალისის ცოდნით, აგრეთვე სრულის უანგარობით და მიუდგომლობით, ჩვენის ხნისა და ჩვეულების ცოდნით, — ისეთი სახელი დამსახურა ბურიაში, რომ მთელი ხალხი განსაკუთრებულის მოწიწებისა და უსამზღვრო პატივისცემის გრძობით ლაპარაკობს იმაზედ (ერთობ რის!).

ამიტომაც ხსენებული კორრესპონდენცია ჩვენ თავხედურ სიტყუვედ მიგვაჩნია, რომელიც, უეჭველია გამოწვეულია რომელიმე შეუსაბამო ანგარიშით.

ამ კორრესპონდენციის პასუხს ცალკე გამოგიგზავნის და ამ პასუხზე ყველა მოქალაქეებს ხელი ექნებათ მოწერილი. მაზეთს „მაგკაზნა“ ეთხოვთ გადაბეჭდოს ეს წერილი.“

დეპუტატი ქ. მწერგეთისა გრ. ჯინჭარაძე და დეპუტატის კანდიდატი ალ-მასსან ურუშაძე.

ლენხუმდამ გვწერენ, რომ ყველა მახრებზე უფრო დაცემული და დავარდნილია ამ ქამად ყოველის მხრით ჩვენი მ.ზ.რაო. მთავრესი მიზეზი ამისი უგზობა არისო. მთელს ჩვენს მახრაში სულ ორმოციოდ სოპები და ურია ვაჭარი არიან, (სხვები ვერ მოდინ უგზობის გამო) და მთელი ვაჭრობა ამათ ხელშიაო. მსენი ტყავს აძრობენ და სულს ახდენენ განსაკუთრებით გლეხებსაო.

დილს აძლევდნენ და არა ჯილდოს და ენას უღუმებდნენ და არა მოენე, ჯაშუშად აყენებდნენ, რომ ტყუილი ეთქვათ და სულ-მდაბლობით კუჭი აემლღებიათ!...

მაგრამ მაინც გამოვირდა მათი უტიფრობა. — მაეები ყველა, უთუოთ სიცხის ბრალი უნდა იყოს-მეთქი, ვიფიქრე: მაღლიდან სიცხე გვაჭერს, ძარს დედა-მიწი იხრაკება და გარშემო ტყეებს ცეცხლი უკიდია! სად არის ერთი კარგი ნუგზარის წითელი წვიმა, რომ ქვეყანა გამობრუნდეს, მოყვარემ სთესოს და მტერსაც კი საკადრისი მოსავალი მოუყიდეს?!...

ღმერთო, წვიმა მოიყვანე წითელი და შხაპუნაო,

ამავე კორრესპონდენტის სიტყუებითა ლუბერნატორმა ცხადად ქის გადატანა შარშან ენკენისთვის გარდაწყვიტეს, მაგრამ, რადგან ახალ ადგილას სახლების აშენება არაფერ არ იკისრა, ამის გამო ისევ ერჩებით და არც ვიცით — როდის დაელოთ. ჩვენებურ თავდაზნაობას, რომელმაც სასწავლებლისათვის სახლი ააშენეს თავის ხარჯით, ეჩქარებათ და არც ესამოყენებთ გერში გადატანა ქალაქისაო.

დღეს, ოთხშაბათს, ბათომდამ ტელეგრაფმა მოვიდა ქალაქში, რომ გზაში სამტრედიასა და ბათუმს შუამდ. სუფსასთან, ინჟინერს მარშალ და მის თანაშემწეს სტორს, რომელნიც ფაქტონით მიდიოდნენ თურქეთში მუშებისათვის ჯამაგირის დასარგებლად, თავს-დასხმიათ ავაზაკები და პოველი ამათგანი მარშალი მძიმედ დაუჭრიათ: ორი ტყვია ფეხში აქვს მიხვედრილი და ერთი მუცელშია მგორე კი — სტორი გაქცეულია. ამგარდა ჩათვრი, რომელიც ამათ ახლდათ, აგრეთვე მძიმედ დაუჭრიათ, ორი ტყვია აქვს კისერში და ორიც მუცელში; კუჩერს კი ხელი აქვს მოტეხილი. ამბავი არ მოსულა ჯერ, ცოცხალი არიან დაჭრილები, თუ უკვე მოკვდნენ.

დღეს, ოთხშაბათს, დილის 9 საათზე, გუბერნიის სატუსალოს ეზოში ჩამოაღრჩევს ჭონ-მტრელის საქის თაობაზედ ვასამართლებული სამი დამნაშევე. ძედლის გარედამ დიდძალი ხალხი მოგროვდა ამ საზარელ სურათის საყურებლად...

ბურიიდგან გვწერენ. „დროების“ მე-№ 141-ში წაეკითხე, რომ ამ ქამად სინოდის ძანტორს რევეზია დაუნიშნავს ეკკლესიების დასახედავად, რომ ცნობაში მოიყვინონ ეკკლესიების მდგომარეობა, ქონება, შემოსავალი-გასავალი და სხვა.

ღმერთმან ინებოს, რომ ამ რევეზიისათვის დანიშნულ პირებს ამ ჩვენი ბურის ეპარხიის მეწიეთის წამიორგის ეკკლესიაზედ გამოძიება

რომ გავიდეთ სამუშაოდ და დავსძახოთ „ოპუნაო!“

რომ ქალებიც გვერდში გვედგან ნამგლითა და ცელითაო; ჩვენგან მოჭრილ თავ-თავს ჰკრეფდნ მაღლიანის ხელითაო.

შვილებიც თავს დახზაროდნ მობრუნებულ ალოსაო; „მროველას“ დასძახოდნ მამა-პაპურ კალოსაო!

ღმერთო, წვიმა მოიყვანე მიწის დამაღობელიო, რომ გასწყვიტოს ქია-ქუა ძვეყნის დამამზობელიო!

საქართველოს მთავრობის განცხადება

დღის იმ დაკარგულ ფულბუკედ...
საქართველოს წელში ამ ეკლესიისა სა-
წლის შემოსავალი ფული დაი-
განქრა სადღაც. აგვისტოში
საფულში იყო რევიზიისათვის ყა-
დად უსამღვდელო ესობა აწ განსვე-
სული ბურის ეპისკოპოსი ბაბრიე-
რომელმანც ამ საქმის გამოძიება
აღვილობრივ ბლაღოჩინს მ.
მელობლიშვილს; მაგრამ ამა ბ.
ბლაღოჩინმა, არა თუ გამოიძა ეს
არამედ საუკუნოდ დააძინა.
მრევლმა ვეკილები ამო რჩია
საქმის წარმოებისთვის, მაგრამ, რო-
ცა ამბობენ, ამ ვეკილებსაც ჩა-
ბეჭდეს აბეზო და ამათაც მუთაქის
ამოდვის საქმე და ამ ნაირად
გერობით დაეწყებაშიაო.

შელო თუ ამ საქმეს გამოაღვიძებს
ბაბრიე, კარგი იქნება და საზაგა-
ლოც სხე ეკლესიებისა და მო-
ტრებისთვის.“

* *

მეგობრობის მხრეთიდან გვეწერენ:
მოდი და ნუ ილაპარაკებ ტაროს-
ანდზე, როცა ამაზე დაბოკო-
ვლი წლის სარხო, ჩვენი სიმდიდ-
და სიღარიბე! ჩვენში იტყვიან:
ბოლოს მეფემ იმერეთისას ქალი არ
თხოვაო, ასე სთქვაო: „ცას უმზი-
ტყვის შვილს, ქალს როგორ
თხოვებო; იქაურები ხან წვიმით
თბობან, ხან უწვიმობითო.. სულ
მიწვრიბიანო!“ სწორედ მართა-
უთქვამს მეფეს, თუ მართლა
ქვეყანაზე ამი მთქმელი მეფე...

საბერ ერის თვეზე მგტი იქნება,
ველით და ველით წვიმას, შეე-
ბოვართ ცას, მაგრამ არ იქნა, არა
შელო-რა. რიონისა, ბუბის-წყ-
და და სხენის-წყლის პირად არ
ბინილა სოფელი, რომ ხატი არ
ბანასთ... შაბანეს წმინდა ბიორ-
თა, მაცხოვრის ხატები და წმიდა
ბები, მაგრამ წვეთი წვიმაც არ
ბოძა მათგან!..

ამ ბოლოს დროს, რომ იტყვიან
წვიარს მდულარე დაასხსო, ისე და-
ბოთა: ამოგვივარდა „ზენა“ (აღმო-
ვლის) ქარი და მოგვბერა გამო-
ვლილი სიცხე! არც დღე, არც
მეფევენება აღარ გვაქვს. ბახმა
ბოლი, რომელიც შეადგენს ჩვენის
წლის წლის მოსავალს; განმა ბა-
ბო, იხოცებიან პირუტყვები, დაშ-
ლილები, ამოშრა ქები... ღმერ-
ბოლო, — ამბობენ მიწის მუშე-
ბოლო — რომ ახლა გამოგვიზადინდეს
ბაბა, ვგება კიდევ არ დავიშე-
ბოლო.

ბოლოდან ნოტიობა არ იყო, ამი-
ბოლო ვენახი არ დაუნაცრავს. თუ
ბოლო არ დაწვა ყურძენი, ღვინოს
ბოლო.

ბოლოდის თაობაზე შემდეგი ამბა-
ბოლო და მოგახსენოთ. მას შემდეგ
ბოლო ნაკარმა ააოხრა ჩვენებური ვე-
ბოლო, ჩვენში ერთ ნაირი ვაზი მო-
ბოლო, რომლის ყურძენსაც არ ნაც-
ბოლო ამ გარემოებამ ძლიერ გაავრცე-
ბოლო ჩვენში, ასე რომ ახლა ყვე-
ბოლო იტის, რას ჰქვია „ბდესის ყურ-

ძენი.“ მს ვაზი იმითიც შესანიშნავია,
რომ საოცარი მობმა იტის. მაგრამ
ამ ბოლო დროს ამასაც გაუტყდა სა-
ხელი: მისი ღვინო მაწყინარი შეიქნა.
მს ცუდი თვისება გვიანამდის ვერ გა-
უგეს, რადგან ჩვენებურ ყურძენში
ურევდენ და შერეულის ყურძენის
ღვინო მაწყინარი არ იყო. მაგრამ
ახლა, როცა ბევრმა დააყენა წმინდა
„ბდესის ყურძენის“ ღვინო, გამოჩნდა,
რომ ეს ღვინო ცხვირ-პირს და ხელ-
ფეხს უსიყვებს, თვალებსა სტკენს და,
თუ დროზე არ მიანება თავი სმას,
კიდევაც ჰკლავს.. ამ ცუდი თვისების
მოსაშლელად ერთი წამალი მოუძებ-
ნეს: როგორც მოხვალ სენიავო, ისე
წახვალ შინაო, — ეს უთხრეს და ძი-
რი და ფესვი ამოუღეს.. „ნუ დას-
ტოვებ ძველსა გზასო, სთქვეს, და
ისევე ჩვენებურსა და ძველებურს ყურ-
ძენს მიუბრუნდენ.

„პურს, რომელსაც ჩვენში სხვათა
შორის სთესავენ, წელს გვარიანი მო-
სავალი ჰქონდა.“

ბასწორება: ჩვენი ვაზეთის გუშინ-
დელ 15 ნოემბრის „დროებას“ მესამე ამ-
ბავის მეორე სტრიქონში შეცდომით
არის დაბეჭდილი — ღვინის-მოყვარე-
ბის; უნდა იყოს — ღვინის-მოყვარების.

„დროების“ კორექტიონი

მსჯობითი, 20-ს ივლისს. ბასრულ
ჩემს კორექტიონში იყო აღ-
წერილი მობრძანება მისი ბრწყინე-
ლების მთავარ-მმართველისა და ის
შეხვედრა, რაც ქალაქმა და სხვა სა-
ზოგადოებამ გაუშართა მას; აგრეთვე
იყო მოხსენებული, რომ აუარებელი
თხოვნები შევიდა მასთან სხვა-და-სხვა
პარების და წოდებებისაგან აქაური
ადმინისტრაციის ბევრ-გვარ უწესო
მოქმედებებზე ამ თხოვნებსა და სა-
ჩივრებ შორის იყო ერთი ფრიად შე-
სანიშნავი რომელშიაც ნამდვილად
იყო გამოხატული ახლანდელი უბე-
დური მდგომარეობა ბურის ხალხისა
და ის მიზეზები, რომელთაც დაჰბა-
დეს ეს მდგომარეობა; იყო აღნიღი,
რომ ამ საშინელ მდგომარეობამდის
ბურია მიიყვანა აქაური ადმინისტრა-
ციის დაუდევრობამ და გულ-გრი-
ლობამ.

მა თხოვნა იყო აქაურის თავად-
ანაურობისა, რომელიც, როგორც
ტრადიციონულად გამოხატველი, ჩვე-
ნი ძველი ხალხისნობისა, ყოველ
შემთხვევაში — ქირში და ლხინში
ძველთაგანვე ყოფილა მოწინავე მე-
ბრძოლად ყოველივე ერის გაჭირბა-
ში.

ჩვენში არაან ძველადვე შესანიშ-
ნავი გვარები, რომელთაც თავისი
გმირული მოქმედებით და ქველ-მო-
ქმედებით დაუმსახურებიათ ძველთა-
განვე სიყვარული და პატივისცემა მთე-
ლი ბურის ხალხისა; ამ გვართაგანი
ყოფილა ჩვენი მთავრის მთამომავ-
ლობა თავადი ბურიელები და ახლაც,
როცა ჩვენ ბურისა შავი დღე დაად-
გა ცუდ-კაცების და ავაზაკებისაგან,

იგინი იყვნენ მათვეთ, რომ ჩვენ
შეგვეძლებოდა ჩვენი მწუხარე მდგო-
მარეობის გამოხატვა მმართველობის
წინ; ახლაც დიდ ღვაწლი დასდვა
ბურისა გენერალ-ლეიტენანტმა ლე-
ვან ბურიელმა, რომელიც თავად-
ანაურობამ აღმოიჩინა თავის მწუ-
ხარების მოსახსენებლად თავად ღონ-
დუკოვ-ძორსაკოვისათვის; და იმანაც
იმდენად დაავალა ჩვენი ხალხი, რომ
განსარჯა და დაწერილებით აუხსნა
მას, თუ რა ცუდ და გაჭირებულ
მდგომარეობაში ჩაყარდა ხალხი უქო-
ნელობისა გამო რიგიანი ადმინის-
ტრაციული ყურადღებისა.

მთავარ-მმართველმა დაწერილ-
ბით შეიტყო, აღმოჩენილი დეპუტა-
ციის შემწეობით, რომ ჩვენ არ
გვეყავს ვგრეთ-წოდებული დანაშაუ-
ლობათა წინ და წინვე მომასობელი
პოლიცია. შემდეგ დანაშაულობათა
მოხდენისა ბევრი დანაშაუენი აქარ-
წყლებზე ყოველ კვალს თავის დანა-
შაულობისას რომელიმე დაბალი პო-
ლიციის მოხელეების შემწეობით; რომ
ჩვენ უკანასკნელი სამი წლის განმა-
ელობაში მოგაკლდით ყოველგვარ
მშვედლობიანობას, რომ ზნეობით და
გონებით ხალხი გაირყვნა, რომ ჩვენ
არც სკოლები გვაქვს, არც ხიდები
და არც გზები და სხე.

თუმცა ზოგიერთები, რომელნიც
პირადი ინტერესებით დაკავშირებულ-
ნი არიან ახლანდელი ადმინისტრაციის
წევრებთან, ცდილობდენ და ახლაც
ცდილობენ, შეამცირონ მნიშვნელო-
ბა თავად-ანაურობა თხოვნისა და იმ
ფაქტთა და გარემოებათა, რომელიც
მასშია მოყვანილი და გააქარწყლონ
ეს საჩივრები მთავრობის თვალში,
მაგრამ ამოდ, რადგან ეს მნიშვნე-
ლობა ისეთს საძირკველზედ არის და-
მყარებული, რომ ძნელად, რომ რა-
ოდენიმე გაიძვერა პირებმა მისი შერ-
ყევა შეიძლონ. ამათ იმ განზრახვით,
რომ ერთის მხრით დაიმსახურონ მი-
უდგომლობის სახელი და მეორეს
მხრით თავის მომხრეებსაც ასიამოვ-
ნონ იათი სიტყვების რახა-რუხით,
აულიათ მიზნად გასწარონ თავის ჩირ-
ქიანის ენით ის პირები, რომელნიც
ყოველთვის აღტურვილი იყვნენ იმ
წმინდა აზრით, რომ ბოროტ-მოქმე-
ბა და ცუდ კაცობა, გამოაშკარავონ
რაც უნდა მუნდირში და წოდებაში
იყოს ის განვეული.

რომ ეს მართალია ამის დასამტკი-
ცებლად მე მოვიყვან შემდეგ ფაქტს:
„დროების“ 149 ნომერში დაბეჭ-
დილია კორექტიონი მსჯობით-
თიდან, რომელშიაც ავტორი აცხა-
დებს, რომ ხალხს სურსო, რომ აქა-
ური მომრიგებელი მსაჯული და ზო-
გიერთი მისი მოხელეები იყვნენ გა-
დაყვანილი აქედამ თანასწორ ად-
მინისტრაციის პირებთანო.

ამ გვარ ტაქტიკს დადგენენ ეს პი-
რები, რომ რაოდენად მაინც შეუშ-
სუბუქონ ზოგიერთ პირებს მათი სამ-
წუხარო ხედრი — აქედამ ძალ-დატა-
ნებითი წასვლისა უმაღლესის მთავ-
რობის განკარგულებით.

მე საჭიროდ არ ვთვლი ვაშლი-
ჩლო აქაურ მომრიგებელ მსაჯულს
და მასთან მოსამსახურე პირებს; ვიტ-
ყვი მხოლოდ იმას, რომ ისინი ხალ-
ხის თვალში ისეთ პატიოსან ხალხად
ითვლებიან, რომ ვერავითარი მეცა-
დინეობა ზოგიერთი ჩირქიანი პირე-
ბისა ვერ დააკლებს იმათ ვერაფერს
და მათდამი პატივისცემა ხალხისა ისე
ძლიერია, რომ ვერც ერთი აქაური
მოვაჭრე იმათ ვერ წაართმევს სა-
ხელს უბრძვილო და პატიოსან მოღ-
ვაწეთა სიმართლის და ქვემარტების
ასპარეზებდ

ბოლოს მთელმა ქალაქმა თავის დე-
პუტატების საშუალებით შეადგინეს
ტელეგრაფმა „დროების“ რედაქციაში
გამოავზაუნად და იმაში გამოხატეს
თავისი შეხედულობა ამ ბოროტი
პირის უხვირო მოქმედების შესახებ;
დეპუტატებმა კიდევ დასწერეს ტე-
ლეგრაფმა, თავის ხელ-მოწერა ნოტა-
რიუსთან დაამტკიცეს, მაგრამ შემდეგ
არჩიეს რომ კოლლექტიური პასუხი
გაცეს ქალაქში ამ პირს და ეს პა-
სუხი ამ ცოტა ხანში მოგივათ; მანამ-
დის მომანდვის მე გამოვიგზავნოთ ეს
ტელეგრაფმა და გთხოვთ დეპუტატე-
ბი დაბეჭდოთ თქვენ პატიეცემულ
გაზეთში ამ დებეშის შინაარსი და
მასთან ეს ჩემი პასუხი.

წაღდაძე.

უცხოეთი

აშსტრია. დიდი ხანი არ არის, რაც
აესტრიამ დაამშვიდა თავის ქვეშე-
ვრომი აჯანყებული სლავიანელები.
საზოგადოდ აესტრიის ყველა სლავია-
ნელი, გარდა პოლშელებისა, უჩი-
ვიან თავის მდგომარეობას და ბედს.
მსენი უმცირეს ნაწილს შეადგენენ
აესტრიის მცხოვრებთა და აქედამ გა-
ბოდის მათი დამცირებაც. ხანდისხან
აესტრიის მმართველობა მოინდომებს,
რომ რაიმე გაუმჯობესება, მაგ. ენე-
ბის გათანასწორება, (ე. ი. მიღებულ
იქმნას სლავიანების ენაისე, როგორც
ნემცურია) შემოიღოს და ერთის
სიტყვით ბევრს რასმეში გაათანასწო-
როს ნემცებთან სლავიანელთა მდგო-
მარეობა, მაგრამ ამ გვარი წინადადე-
ბა მმართველობისა, მუდამ დიდს წი-
ნააღმდეგობას და უკმაყოფილებასაც
ჰბადებს ნემცების ცენტრალისტებში.
ნემცების ლიბერალური დასი, რასა-
კვირველია, პირველი მომხრეა ამ გა-
თანასწორების შემოღებისა. ხშირად
აქეთ ხოლმე ამ დასის წარმომადგე-
ნელთ გამართული მიტინგები, სადაც
ლაპარაკობენ ამაზედ. ლიბერალურ
დასის ერთ უკეთეს მოღვაწედ სიაში
ითვლება ლაქტ. ჩიშოვტი, რომელიც
ძიერელ თანაუგრძობს სლავიანელთ.

მს ამტკიცებს, რომ შევიწროებუ-
ლი სლავიანელები, რომელთაც არ
ფუსრულებთ სრულიად საფუძვლიანს
ხალხოსნურ მოთხოვნებებს, ბოლოს
იქამდინ მიადწევნენ, რომ რუსეთს გა-
უშვერენ ხელს, მოგვეშველიო. ნემცე-
ბი, სლავიანელთა მოწინააღმდეგენი,

ამტყიცებენ, ვითომ ავსტრიის სლავიან-
ნელები არაერთარს ლიბერალურის
აზრებით არ არიან აღკურთხილნი, რომ
მათთვის მხოლოდ ხალხოსნობა შეა-
დგენს ყველაფერს და თავისუფლება კი
არასაო. ამჟამად ჩიშგოფს უთქვამს,
რომ სლავიანელებს არა ნაკლებ ნე-
მეციებას უყვართ თავისუფლებათა, და
ამასთანავე, რასაკვირველია, ხალხოს-
ნობა აც არ დაჰკარგებენო. თავისუფ-
ლება აძლევს ხალხს უზომო სი-
ბათა, სარგებლობას, რასაც აქამდე
გორც იდალური ისე რეალური თავის
სათესე. რომელი ად მიანი, რომელი
ხალხი განდება ისეთი ხეპრე, არ მიიღოს
უძვირფასესი ხედი? ავსტრიის სლავიანელთა
ეზიზღებათ, მართალია, ის თავისუფლება, რომელ-
საც თავის ხალხოსნობისა და ერის
ნაცვლად აძლევენ, უცვლიან, ჰყიდი-
ან მათ. თავისუფლება—ძვირფასაა,
მაგრამ ის რომ დეკარგება ერს, კი-
დევე შეუძლია მოიპოვოს ხელ-ახლავ;
ენა კი სულია ერისა და ერის, რომელ-
მაც ერთხელ დაჰკარგა ენა, ვე-
ლარ დაიპრუნებს მას და თითონაც
ჰქრება მასთან ცხოვრების ტოლად.
არცერთს ერს არ უცოცხლია თავის
ენის დაკარგვის შემდეგ. უკანასკნელ-
ად ხმა ენი, უკანასკნელი ამოხე-
რაა ერის არსებობა.

თფილისის სამაჰრანალო

ავათმყოფები მიიღებენ დილის რვა
სათიდან თორმეტ საათამდე.

ორ შახათს გარდაკვინი და ლი-
სიციკვი—შინაგან ავათმყოფობისა; კელ-
დიში—სიფილისტიკური და სირურგიული
ავათმყოფობისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის,
ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა;
ბაბაევი—ძარღვების სისუსტის და ში-
ნაგან ავათმყოფობისა.

სამ შახათს მინკვინი—სირურ-
გიული ავათმყოფობისა; ლისიციკვი—
შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში—სი-
ფილისტიკური და სირურგიული ავათ-
მყოფობისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქა-
ლების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა;
ბაბაევი—და დანიელ-ბუგოვი—ძარღვების
სისუსტის და შინაგან ავათმყოფობისა.

ოთხ შახათს ლისიციკვი და მი-
რამანოვი შინაგან ავათმყოფობისა; კელ-
დიში—სიფილისტიკური და სირურგიუ-
ლი ავათმყოფობისა; ბასუტოვი—ბუ-
ბიაობის ქალების და ყმაწვილების ავათ-
მყოფობისა; ბაბაევი—ძარღვების სისუს-
ტის ავათმყოფობისა.

ხუთ შახათს ლისიციკვი—შინაგან
ავათმყოფობისა; კელდიში—სიფილის-
ტიკური და სირურგიული ავათმყოფობის-
სა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და
ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—
ძარღვების ავათმყოფობისა.

შარა სეკეს მინკვინი—სირურ-
გიული ავათმყოფობისა; ლისიციკვი, მი-
რამანოვი და დანიელ-ბუგოვი—შინაგან
ავათმყოფობისა; კელდიში—სიფილის-
ტიკური და სირურგიული ავათმყოფობისა.

სა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და
ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—
ძარღვების სისუსტის ავათმყოფობისა.

შახათს ლისიციკვი—შინაგან ავათ-
მყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკურ-
ი და სირურგიული ავათმყოფობისა;
ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და ყმაწ-
ვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—ძარღ-
ვების სისუსტის ავათმყოფობისა.

ბანსხალეზანი

მომავლის სასწავლებელა წლისათვის
მუთაისის სათავად-ახნაშრო სას-
წავლელეზანი

არის 65 თავისუფალი ად-
გილი; 45 ჰირველს განყოფი-
ლებაში შეიდი-რვა წლის ემა-
წვილებისათვის, რომელნიც
უგზამენოდ მიიღებენ, და 20
ადგილია მეორე განყოფილება-
ში, რომელშიაც მიიღებენ ემა-
წვილები ერთი წლით უხნესი,
ვიდრე ჰირველში, მაგრამ ეგზა-
მენით (უნდა იცოდნენ ქართუ-
ლი წერა-კითხვა და არითმე-
ტიკიდან ათამდინ მაინც უო-
ველ მხრივ შესწავლული ჰქონ-
დესთ რიცხვები).

მესამე და მეოთხე განყოფი-
ლებაში არცერთი თავისუფალი
ადგილი არ არის.

თხოვნები მიიღება ოც-და-
ხუთს მარობისთვემდის; თხოვ-
ნასთან უნდა წარმოადგინონ
წლოვანობის მოწმობა და ახ-
ნაშრობისა. 25 მარობისთვიდ-
გან 1-ს ენკენისთვემდის იქნება
მიღება ემაწვილებისა. (5-2)

გამლეგ დღიურად და თვეობით
იაფათ მეტლიროვან ოთახებს,
სახელად

„ლივალია“

გოლოვინის ჰროსჰექტედ.
(20-14)

ვალაზია

სალიანის თევსეულისა

უცხადებს საზოგადოებას, რომ მან
ანლად მიიღო სალიანში მარტვი დაჯე-
რილი თევსეული საგანგებოდ მომზადე-
ბული და ისეილება წვრილად და ჰარ-
ტიითაც. ჰქვე ისეილება უკველ დღე მო-
სარმული თევსეული. მადნა იმყოფება
თამამოვის ქარვასლის ქვეშ. (12-7)

ბანკარიში **ბანკარული**
თიანეთის ბაზმასხაველ ა შამახაველ ახნაშრობისა 1882 წლისა
1 იანვარს 1881 წელსა იყო:

მან	კაბ.	მან.	კაბ.
წილადი ფული	3,180	53	მან. 5,978
სასარგებლოდ შემოტა- ნილი	1,287	—	„
ნასესხი ა) პირველ და- წყებითი	—	—	„
ბ) შემდგომ აღე- ბული	3,210	—	„
სათადარიგო თანხა	290	96	„
წმინდა მოგება	179	62	„
ჯამი	8,148	11	„

1881 წელს.

შემოსავალი:	მან.	კაბ.	გასავალი:	მან.	კაბ.
წილადი ფული	100	77	წილადი ფული	399	—
სარგებლო დაკერილი გასეხების ანუ ახალი ვად. მიცემის დრო	370	87	მოგება მიცემული წი- ლადებზე	3	—
ჯარიმა	59	31	მან. ხეხული	2,105	—
დაბრუნებული სეხები	2,925	31	სარგებელი დაბრუნებუ- ლი ვადახედ წინ გა- დახდილი სესხისა	3	—
სასარგებლოდ შემოტა- ნილი	130	—	სასარგებლოდ შემოტა- ნილი	977	—
ნასესხი ა) პირველ და- წყებითი	—	—	სარგებ. სასარგებლოდ შემოტანილისათვის	265	—
ბ) შემდგომ აღე- ბული	6,000	—	ნასესხი: ა) პირველ დაწყ- ებითი	—	—
სათადარიგო თანხა	15	43	ბ) შემდგომ აღე- ბული	6,000	—
სარგებლიანი ქალაღე- ბი	—	—	სარგებელი სესხებზედ მი- ცემული	234	—
სარგებელი სარგებლია- ნი ქალაღებია	—	—	სათადარიგო თანხა	—	—
სხვა-და-სხვა შემოსავალი	35	—	სარგებლიანი ქალაღები	—	—
აღებ მიცემის შემოსავა- ლი	—	—	სარგებელი სარგებლიანი ქალაღებისა	—	—
ჯამი	9,636	69	სამმართველოს ხარჯი	75	—
			სხვა-და-სხვა გასავალი	—	—
			აღებ მიცემობის გასა- ვალი	15	—
			ჯამი	10,079	—

1 იანვარს 1882 წელს არის:

მან.	კაბ.	მან.	კაბ.	
წილადი ფული	2,881	32	მან. ხეხული	5,157
სასარგებლოდ შემოტა- ნილი	440	—	„	„
ნასესხი ა) პირველ დაწყ- ებითი	—	—	„	„
ბ) შემდგომ აღე- ბული	3,210	—	„	„
სათადარიგო თანხა	306	39	„	„
წმინდა მოგება	47	75	„	„
ჯამი	6,885	46	„	„

სამმართველს წევრნი:
პ. ჯავახიძე.
ბ. გოჭიკვი.
დ. როსტომიშვილი.